

Bon dia. És una delícia ser aquí aquest matí i compartir una estona amb vosaltres, però més important encara és celebrar la feina tan important que feu. I aquesta feina és encara més important tenint en compte el que està passant avui al món.

Soc de la Universitat de Califòrnia, a Berkeley, Califòrnia, Estats Units.

Vaig arribar tard ahir a la nit i, tot i així, sento que és realment important ser aquí. Espero establir una relació continuada amb vosaltres perquè, de nou, crec que la vostra feina és molt important per a tot el món avui. Per tant, vull reconèixer-vos i celebrar-vos, a vosaltres i la feina que feu.

Tinc una presentació de PowerPoint i, com diu un bon amic meu, per fer un PowerPoint només necessites dues coses: poder i un punt.

Espero tenir almenys una d'aquestes dues coses. I si esteu fent fotos de les diapositives, us diré que les posaré a disposició després, perquè pugueu tenir la presentació, utilitzar-la i consultar-la.

Així que permeteu-me començar.

Ciutats que construeixen pertinença a través de la confiança.

Dirigeixo una iniciativa que es diu Institut d'Alteritat i pertinença.

Com suggereix aquesta diapositiva, plantejo que el problema del segle XXI és el problema de l'*alteritat*.

És una paraula curiosa. Què volem dir amb *alteritat*?

Bàsicament, l'*alteritat* consisteix a afirmar que algunes persones o alguns grups no reben la mateixa dignitat o el mateix respecte. No se'ls considera importants. No es considera que tinguin el mateix valor que altres grups.

Això pot basar-se en molts factors diferents. Ens ho podem inventar. Pot estar basat en la raça d'una persona, en la seva edat, en les seves capacitats, en la seva llengua o en la seva religió.

I construïm relats sobre aquestes persones i diem que, d'alguna manera, no són mereixedores. Que realment no formen part de nosaltres. I, en els casos més extrems, fins i tot diem que són perilloses.

Aquí teniu algunes de les maneres en què convertim altres persones en "els altres".

El més important és adonar-nos que això no és natural. Quan definim algú com a altre, com a diferent, acabem pensant que aquesta diferència és natural.

Que una raça és diferent d'una altra raça.

Des d'una perspectiva biològica, crec que la majoria de vosaltres ja ho sabeu: la raça ni tan sols existeix.

I, tanmateix, construïm un relat al seu voltant i sembla que no només existeixi, sinó que sigui inevitable. Que hagi d'existir.

És una construcció sociològica, però una vegada està establerta es converteix en una realitat social.

I de vegades no es tracta només de la raça; de vegades és el gènere, la nostra alçada, si som alts o baixos.

Un dels genocidis més grans del segle XX va tenir lloc a Ruanda.

I molts de vosaltres ho sabeu. A Ruanda, les persones tenien la mateixa raça, la mateixa religió, la mateixa llengua i, en molts casos, la mateixa ètnia i la mateixa tribu.

I es va construir el relat que, si no tenies un nombre determinat de vaques, si tenies menys de tres vaques, eres “l’altre”.

No hi pertanyies.

I a partir d’això, després d’haver viscut junts durant dècades, van començar literalment a matar-se els uns als altres.

Qui és l’altre? Aquesta persona només té dues vaques. No pot formar part del nostre grup.

Quan escoltem això, ens sembla absurd.

I ho és.

Però aquesta és la manera com construïm relats, i aquests relats ajuden a definir qui som i qui és l’altre.

Per tant, una part important és preguntar-nos: podem construir relats diferents?

Soc dels Estats Units i he visitat molts països, entre ells Irlanda del Nord.

Parlant amb persones d’allà, em deien: “Aquella gent d’allà no és de confiança. Són catòlics”.

I jo preguntava: “Com sabeu que són catòlics? Com ho podeu saber?”

I em responien: “Mira com caminen. Mira això. És evident”.

Per a mi no era evident. Jo no tenia aquella sensibilitat.

I per això és important entendre les diferents maneres en què convertim les persones en “els altres”: és una manera de decidir qui pertany i qui rep respecte.

Així doncs, aquest problema de l’*alteritat*, que també es manifesta com a racisme, com a xenofòbia, com a fòbia religiosa, apareix de moltes maneres diferents.

Per què és tan present avui al món? Per què l’*alteritat* està passant no només als Estats Units, no només a Espanya, no només a Europa, no només a Àfrica, no només a Amèrica Llatina? Està passant a tot arreu.

Per què les persones es tornen les unes contra les altres?

I una de les raons és el mateix canvi.

Quan el canvi es produeix a un ritme molt ràpid, genera ansietat, no només en els éssers humans, sinó també en altres animals.

Hi ha investigacions que suggereixen que, si en un període de dos anys canvies la teva relació principal, el lloc on vius i la teva feina, les possibilitats de patir un atac de cor augmenten un 50%.

I això assumint que has aconseguit una bona feina i una bona nova parella.

Si has aconseguit una mala feina i una parella terrible, ja ets mort.

El problema és que només podem processar una petita quantitat de canvi en un període curt de temps. Si el canvi es distribueix al llarg d’anys o fins i tot dècades, podem gestionar-lo.

Ens hi podem adaptar.

I això no només és cert per a nosaltres. També és cert per a altres animals.

El que està passant avui al món és que la velocitat del canvi s'està accelerant.

Les coses canvien més ràpid del que som capaços de processar.

I amb aquesta velocitat estem sentint ansietat.

Per exemple, estem afrontant canvis relacionats amb la salut. Encara estem pensant en la COVID-19 i ara també estem pensant en l'Ebola.

Estem observant el canvi tecnològic.

La intel·ligència artificial és una cosa bona? Ens ajudarà? Curarà el càncer? O és una cosa dolenta? Destruirà la humanitat?

El canvi climàtic. És normal que faci tanta calor tan aviat durant l'any? Ens n'hauríem de preocupar?

El canvi econòmic. Tindrè feina la setmana que ve? I l'any que ve?

Aquí hi ha joves. Quan em graduï a la universitat o acabi l'institut, tindrè feina? Hi haurà un lloc per a mi?

I, evidentment, el canvi demogràfic. Estem veient com el món canvia demogràficament arreu.

I aquí a Europa, per exemple, la immigració és un tema molt important.

Sorprenentment, també és un tema important a Àfrica. Els sud-africans estan preocupats per l'arribada de persones que no són sud-africanes al seu país.

I també hi ha una contradicció, perquè, de nou, als Estats Units, el nostre president és molt hostil a la idea dels immigrants.

Al mateix temps, diem que necessitem immigrants per treballar als nostres hospitals i per treballar als nostres camps.

Per tant, hi ha alhora una necessitat i una por.

Quan experimentem aquest canvi ràpid —i aquest canvi s'accelerarà, no s'aturarà—, el món ens exigirà més.

Com li donem sentit?

Sabem que el món està canviant, però no necessàriament sabem què significa.

Donem sentit a aquests canvis explicant històries, i hi ha dues estructures en les quals vull centrar-me pel que fa a la manera com expliquem aquestes històries.

Una estructura s'anomena estructura de ruptura.

En una estructura de ruptura diem: sí, les coses estan canviant, fa por i és culpa seva.

És culpa dels immigrants. És culpa de la gent gran. És culpa de les persones gais.

Culpem l'altre de la nostra ansietat i diem: si poguéssim ocupar-nos de l'altre, si poguéssim mantenir l'altre lluny de nosaltres, si poguéssim enviar-los de nou al seu país, estariem millor.

Això és el que s'anomena relat de ruptura, en què no només parlem de diferència.

Estem dient que l'altre és una amenaça per a la nostra manera de viure.

És una amenaça per a la nostra civilització. És una amenaça per als nostres llocs de treball.

És una amenaça per al nostre benestar.

La majoria dels relats que veiem a les xarxes socials i als diaris són relats de ruptura.

Són relats sobre algun altre.

L'altra manera d'explicar-ho és dir: sí, les coses estan canviant. Nosaltres també estem canviant.

Ens estem convertint en societats més diverses.

Però podem parlar entre nosaltres. Podem escoltar-nos. Podem aprendre els uns dels altres.

Ens podem educar mútuament.

Podem construir un "nosaltres" més ampli.

I, per fer-ho, hem d'implicar-nos els uns amb els altres.

Això s'anomena relat de pont.

Així doncs, aquests són dos tipus de relats.

Un és el relat de ruptura i l'altre és el relat de pont.

I jo diria que la feina que feu vosaltres té a veure amb construir ponts.

Intenteu ajudar les persones a entendre's a elles mateixes i ajudar-les a entendre l'altre.

Per tant, una part del missatge de la meua intervenció d'avui és: podem construir relats de pont?

I quan, per qualsevol motiu, no puguem fer-ho, podem almenys evitar els relats de ruptura?

Permeteu-me explicar una mica més sobre els relats de ruptura.

Quan veieu un altre ésser humà, hi ha una part del vostre cervell que s'activa.

Això no vol dir que us agradi aquella persona. No vol dir que li vulgueu comprar un cafè.

No vol dir que la vulgueu portar a casa.

La natura va considerar que era útil que reconeguéssim els nostres semblants.

Per això aquesta part del cervell s'activa.

Reconeixement.

Quan convertiu profundament algú en "l'altre", quan construïu relats sobre una persona de manera que realment no sigui considerada part del seu grup, aquesta part del cervell no s'activa.

És a dir, a un nivell inconscient, quan convertim profundament algú en "l'altre", deixem de veure'l com un ésser humà.

Als Estats Units van fer una prova.

Als Estats Units, un dels grups que convertim en "els altres", de manera profunda, són les persones sense llar.

Van posar persones del públic mirant persones sense llar i les van connectar a aparells per poder veure les seves ones cerebrals.

I aquella part del cervell que reconeix un altre ésser humà estava completament silenciosa. No hi havia cap activitat.

I després van fer una pregunta:

“Quin tipus de verdures creieu que els agraden a aquestes persones sense llar?”

I, de sobte, aquella part del cervell que reconeix un altre ésser humà es va activar molt.

Què està passant? El que està passant és que, quan sentim curiositat pels altres, veiem la seva humanitat. Quan no sentim curiositat, aquesta persona és una persona sense llar i tenim estereotips. Pensem: probablement és drogodependent. Probablement no té feina. És un fracassat. Hi ha alguna cosa que no funciona en aquesta persona.

No ens imaginem que li puguin agradar les verdures. No ens imaginem que tingui fills. No ens imaginem que senti dolor i tristesa. No ens imaginem que sigui com nosaltres.

Per tant, una part important per construir ponts i veure la humanitat dels altres és tenir curiositat. És formular preguntes amb curiositat sobre els altres.

Així doncs, el que treballem a l'Institut és el sentiment de pertinença sense crear alteritat. Pertinença sense crear alteritat. En aquesta diapositiva hi veieu tres imatges.

La primera és un cercle on hi ha persones que es mantenen fora del cercle. Això és l'exclusió. Ho reconeixem en moltes de les nostres polítiques d'immigració. Ho reconeixem en coses com la segregació o l'apartheid. Diem: aquestes persones no poden ser als nostres barris. No poden ser a la nostra església, sinagoga o mesquita. No poden ser al nostre país. Són els altres. Els mantenim allunyats de nosaltres.

La segona imatge és el que anomenem inclusió. La inclusió és: d'acord, pots venir a la meva escola. De vegades explico una història: faré una festa i espero que la majoria de vosaltres hi vingueu.

Vaig créixer a Detroit. Alguns de vosaltres sabeu que ahir vaig fer anys, així que cada dia em faig una mica més gran. Però quan faci la meva festa hi haurà molta música Motown.

També soc vegetarià, cosa que vol dir que, quan vingueu a la festa, no hi haurà carn. Per tant: molta música Motown i gens de carn. I com que ja he passat dels 70 anys, la festa acabarà a les vuit del vespre.

Ara alguns de vosaltres podríeu dir que és una festa poc atractiva. Per què m'hauria d'esforçar a anar a una festa així?

Bé, sou benvinguts a la meva festa, però és la meva festa. Jo poso les normes. Jo trio la música. Jo trio el menjar. Jo trio l'hora. Jo trio els convidats.

I podeu venir, però heu de complir totes les meves normes.

Això és la inclusió. Esteu inclosos.

Però, i si diguéssim: “No vull anar a la teva festa. Podem fer una festa? Podem fer una festa junts? Podem participar en la selecció del menjar?” Potser podem tenir menjar vegetarià, però també

podríem tenir menjar no vegetarià. Potser podríem tenir música Motown, però també una mica de reggae. Potser podríem tenir música clàssica.

Ens ajuntem i decidim plegats. Aquesta és la imatge final de la diapositiva.

Això és la pertinença. La pertinença és quan cocreem allò al qual pertanyem. No ets un convidat en la història d'una altra persona. No ets un convidat a la casa d'una altra persona o al barri d'una altra persona. També és el teu barri. I us heu de reunir per fer que funcioni per a tothom.

Per tant, la pertinença és diferent de la inclusió. La inclusió és quan apareixes com a convidat i, com a convidat, et poden convidar a marxar. La pertinença és quan cocrees allò mateix al qual pertanyes.

I la pertinença requereix inclusió. Requereix capacitat d'actuar. Requereix que tinguis veu. Requereix que siguis reconegut i requereix connexió. Has d'estar connectat amb allò i amb les persones que tens al voltant.

Així doncs, aquí tenim dues de les grans idees que ja hem esmentat. Una s'anomena trencar, de la qual ja hem parlat. L'altra s'anomena construir ponts.

Ara bé, hi ha ponts curts i ponts llargs.

Què és un pont curt?

Un pont curt seria un pont que connecta amb algú amb qui no t'entens bé. Potser és el teu cosí. Potser és la teva germana o el teu germà. És algú amb qui comparteixes moltes coses.

Però encara pots discutir amb el teu germà o la teva germana. I quan discutiu, potser deixeu de parlar-vos.

Potser no et van tornar els 10 dòlars que els vas deixar l'any passat, o no van venir a la graduació de la teva filla, i estàs enfadat.

Però tens tota la família per ajudar-vos a tornar a estar units.

Ara bé, els ponts curts no vol dir que siguin fàcils.

Penseu en les guerres civils. En molts casos, les pitjors guerres que viuen les persones són aquelles en què germans i germanes es giren els uns contra els altres.

A més, en els ponts curts saps com fer mal a l'altre. Jo sé com enfadar el meu germà. Sé coses sobre ell que un desconegut no sabria.

Però teniu molts recursos per tornar-vos a unir com a família.

Després hi ha els ponts llargs. Els ponts llargs són aquelles persones amb qui, ja sabeu, no conec l'idioma, no entenc la seva llengua. No menjo el mateix menjar. No vinc del mateix lloc. No crec en Déu de la mateixa manera que ells.

Ahir a la nit, un dels meus amics més propers em va trucar per felicitar-me l'aniversari. Em va dir: "Com estàs, John?" I jo li vaig dir: "Estic bé".

Ell em va dir: "A Barcelona m'estan fent treballar massa".

Jo era allà. Barcelona, com sabeu, és una de les ciutats de pau, potser la ciutat de pau més important del món. I hi era per participar en diverses activitats. Va ser meravellós.

Però no era una celebració d'aniversari.

I el meu amic em va dir: “Està molt bé que facis aquesta feina. Però t’has de cuidar, perquè només passem una vegada per la vida”.

I jo li vaig dir: “I si fossis hindú?”

Ell va respondre: “No som hindús”.

El que vull dir és que fins i tot la nostra idea de la mort és diferent de la d’altres persones.

Per tant, quan les persones no compartim el mateix menjar, la mateixa llengua, la mateixa creença en Déu o la mateixa idea sobre la mort, és com si no poguéssim imaginar mai tenir una relació amb aquella persona.

Aquests són els ponts llargs.

Un exemple de pont llarg: tinc un amic que és ministre cristià. I jo li vaig dir que hem d’estar oberts als altres. Hem d’estar disposats a relacionar-nos amb persones i veure la humanitat de persones que són diferents de nosaltres.

I de vegades aquesta diferència és molt gran.

I ell em va dir:

“John, estàs suggerint que construeixi un pont amb el diable?”

I jo li vaig respondre:

“Com a ministre cristià, construir un pont amb el diable seria, efectivament, un pont molt llarg. Així que no comencis per aquí.”

Però també ves amb compte amb a qui anomenes el diable.

La qüestió és que, quan comencem a construir ponts, és com un exercici.

I quan fem exercici, no comencem intentant córrer una marató demà mateix. Comencem caminant al voltant de la nostra illa de cases. Comencem corrent potser mig quilòmetre.

I a mesura que ens hi anem acostumant, podem augmentar la distància fins a un quilòmetre, potser dos quilòmetres. I potser, finalment, arribarem als 42 quilòmetres.

Per tant, no comenceu pel pont més difícil. No comenceu per la relació més complicada. Comenceu per alguna cosa una mica més fàcil. I, a mesura que millorem, podrem arribar a construir ponts més llargs.

Per tant, de nou: les històries de trencament diuen: “No hi ha lloc per a tu en el meu món. Ets una amenaça per al meu món”.

Les històries de construcció de ponts diuen: “Estem junts en això. Estem connectats els uns amb els altres. Compartim coses. I tinc curiositat per tu”.

Ara bé, tothom creu en la pertinença. Potser no esteu acostumats a utilitzar aquesta paraula, però tothom creu en la pertinença.

Sou una família. Pertanyeu a aquesta família.

Quan pensem en qualsevol gran religió, sempre està organitzada al voltant de la idea de pertinença. Tant si és el judaisme, l'hinduisme, el budisme o el cristianisme, totes les grans religions diuen que les persones que en formen part són una família.

Ens pertanyem els uns als altres.

Per tant, la pertinença existeix des que existeix l'activitat humana.

Però habitualment, en moltes religions, creen un grup que pertany i, al mateix temps, creen un grup que no hi pertany.

Per tant, si ets cristià, perfecte. Però si no ets cristià, ets un pecador.

Si ets musulmà, perfecte. Però si no ets musulmà, ets un infidel.

Si no ets jueu, no formes part del poble escollit.

Així doncs, la idea és que cada nació, cada religió, s'ha organitzat al voltant de la pertinença, però també al voltant de la creació d'alteritat.

És a dir: "El nostre grup pertany; ells no pertanyen".

I per això el repte que tenim avui, el repte que teniu avui, és crear pertinença sense crear alteritat.

Podem crear un món on tothom pertanyi? On tothom pertanyi?

Penseu un moment: qui, segons vosaltres, no pertany? Quin grup? Quin infant no compta? Quina família no mereix tenir menjar?

Podem crear un món on tothom pertanyi?

I ja hem fet alguns progressos en aquesta direcció.

Penseu en la Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides, que comença amb la idea que tothom, tothom importa.

I quan es va aprovar el 1948, de nou, el món no era així.

Acabàvem de sortir d'una guerra. Sis milions de jueus havien estat assassinats.

De fet, hi va haver un debat entre Eleanor Roosevelt, que va ser una de les principals arquitectes de la declaració, i W.E.B. Du Bois, un dels sociòlegs nord-americans més importants que ha existit.

Du Bois estava realment enfadat amb la Declaració Universal dels Drets Humans.

Per què estava enfadat?

Ell deia: "Això només és simbòlic".

Deia: "Àfrica encara està colonitzada, les dones no poden votar gairebé enlloc del món, les persones negres estan segregades als Estats Units. Acabem de veure com sis milions de jueus han estat assassinats. Estem alterant la terra de Palestina".

Ell deia: "Què voleu dir amb això?"

Deia: "Això només és simbòlic".

I jo acostumo a dir que tenia raó i s'equivocava.

Tenia raó que era simbòlic.

S'equivocava en dir que només era simbòlic.

El simbolisme importa quan es fa correctament.

Per tant, Eleanor Roosevelt no estava descrivint el món.

Estava creant una aspiració.

Estava creant una aspiració.

Si puc obrir això... El meu pare era ministre cristià. Va morir fa uns anys.

Ell i la meva mare eren persones meravelloses.

Què significa ser cristià?

Cristià significa "semblant a Crist".

Per tant, imagino que alguns de vosaltres sou cristians. Quants de vosaltres sou realment semblants a Crist?

Islam significa sotmetre's a Al·là.

Quants de vosaltres us heu lliurat a Déu?

Així doncs, establim aquestes aspiracions, establim aquests principis per orientar la manera com avancem, i creiem que ara és important avançar cap a una pertinença sense alteritat.

Als Estats Units, J.D. Vance i altres persones volen crear alteritat, volen pertinença.

Però la volen per a un grup reduït de persones.

Algunes persones argumenten ara que les úniques persones que realment pertanyen als Estats Units són els cristians, i no només els cristians, sinó els protestants.

Per tant, els catòlics realment no hi pertanyen.

Algunes persones diuen que només hi pertanyen les persones blanques.

Abans teníem aquest debat als Estats Units: qui és el veritable americà?

I en un moment determinat vam defensar als Estats Units que només hi havia dos tipus de persones que eren veritables americans.

Dos tipus de persones.

Qui eren?

Els anglos i els saxons. Anglos i saxons.

No els alemanys, no els francesos, no els italians.

Tothom altre era un convidat.

Per tant, ara intentem anar més enllà d'això i dir que no, aquesta no és una manera adequada de decidir qui pertany.

Així que us vull donar 90 segons per pensar en un moment en què hàgiu sentit un sentiment de pertinença.

Heu sentit alguna vegada que pertanyeu a la vostra ciutat?

Quines eren les circumstàncies que van crear aquest sentiment de pertinença?

I podríeu pensar en la pertinença, en la manera com vosaltres pertanyeu a la vostra ciutat o al lloc on viviu?

Podeu estendre aquesta pertinença a persones que no sempre tenen aquest sentiment?

Us vull donar 90 segons per reflexionar-hi.

D'acord.

Només vull que ho tingueu present mentre continuem, perquè la idea és que crec que la feina que ja esteu fent és realment la mateixa feina que fem nosaltres.

Utilitzeu paraules diferents, però és la mateixa idea.

Com fem ciutats, com fem dels llocs on vivim espais on tothom pugui pertànyer?

I la pertinença amb alteritat no funciona; això és negatiu. Ja s'està fent.

És el que realment ens divideix i ens polaritza.

Quan crees l'altre —perquè l'altre és en gran part una construcció, és una història—, la pregunta és: com construïm ponts? Com arribem a conèixer l'altre?

Hem parlat una mica sobre construir ponts i trencar.

Construir ponts és girar-se cap a l'altre.

Trencar és girar-se contra l'altre.

I el trencament crea l'altre.

Està basat en la por, mentre que construir ponts està basat en l'empatia.

Així doncs, he suggerit que, si aquestes coses no són simplement allà fora, les organitzem a través d'històries.

Les organitzem a través de narratives.

Com sabem quina és una narrativa sobre construir ponts? Quina és una narrativa sobre crear vincles?

Hi ha un altre concepte: el de crear vincles. És un altre concepte sobre el qual només vull dedicar uns segons.

Per tant, crear ponts és quan t'apropes a algú; trencar és quan et poses en contra d'algú. Vincular és quan dius: «M'importa la meva família, però no denigro la teva família». Així doncs, vincular significa reconèixer una relació sense menysprear altres relacions, i hi tornarem una mica més endavant.

D'acord.

Una de les coses en què us centreu és el pensament crític, i també hi tornaré més endavant. Però vull afegir al pensament crític la idea de la implicació intencionada i l'escolta empàtica.

Què és l'escolta empàtica? És diferent de l'escolta crítica. Pots escoltar algú per trobar-li un error, pots escoltar algú per deixar-lo en evidència, o pots escoltar realment per intentar experimentar el que l'altra persona està experimentant.

Això és el que no és crear ponts. Moltes vegades, quan la gent sent parlar de crear ponts, pensa que és una actitud massa tova, especialment en aquest món tan dur.

I per què hauríem de fer concessions amb l'altre bàndol? Crear ponts no és fer concessions. Crear ponts no significa estar d'acord, ni vol dir abandonar els teus valors.

Pots crear ponts a nivell interpersonal, a nivell institucional o a nivell sistèmic.

I, de nou, hi ha ponts curts i ponts llargs, ponts febles i ponts transaccionals. I per a cadascun d'ells, el mètode per construir-los és lleugerament diferent.

I després hi ha la idea dels vincles forts i els vincles febles a les ciutats.

Quina és la diferència entre un vincle fort i un vincle feble?

Bé, un vincle fort és quan tens una relació molt estreta amb algú. És gairebé com una relació familiar o de parella. És algú que veus i potser estimes, amb qui interactues cada dia.

Un vincle feble és, en part, el que va estudiar Robert Putnam, autor del llibre *Bowling Alone*. Ell parlava de reciprocitat general i reciprocitat específica.

Un vincle feble és quan no tens una relació propera amb les persones, però tot i així tens una relació amb elles. Les reconeixes i les valores.

És com simplement ser amable amb algú pel carrer o deixar propina a algú als Estats Units.

Així doncs, Putnam defensa que un vincle feble és el que manté unida una societat.

No tothom es converteix en la teva família, però tens una consideració general envers les altres persones. Si veus algú intentant aixecar alguna cosa pesada, potser t'hi acostes i l'ajudes. Si veus algú que té pressa, potser li dones un cop de mà d'alguna manera.

És un sentiment positiu general cap a la teva comunitat i una disposició a ajudar-la. De nou, no és una relació estreta.

I ell diu que, de fet, un vincle feble és més important per crear cohesió en una societat que no pas un vincle fort.

Per tant, segons Putnam, no pots considerar tothom el teu germà o la teva germana, però sí que poden ser persones que t'importen.

Reflexió: com és la vostra ciutat educadora un contenidor que afavoreix el canvi i fomenta la creació de ponts? Quines circumstàncies ho fan possible?

Hi ha una cultura de vincles febles a la vostra ciutat? Hi ha una cultura de preocupar-se pels desconeguts a la vostra ciutat?

De nou, vull que reflexioneu sobre això, però aquesta vegada farem una cosa una mica diferent. Vull que hi penseu, però us donaré dos minuts, i vull que us gireu cap a la persona que teniu al costat. Cadascú tindrà una mica més d'un minut per explicar com esteu fent aquesta feina a la vostra pròpia ciutat.

Com és la vostra ciutat educadora? És un contenidor? És un lloc on les persones poden sentir que hi pertanyen? Les pràctiques de la vostra ciutat estan creant pertinença, especialment amb les persones desconegudes?

Us donaré dos minuts. Gireu-vos cap a la persona del costat i reflexioneu sobre aquesta pregunta.

D'acord, teniu 30 segons.

D'acord, tornem tots junts.

Quan pensem en la creació de ponts i el sentiment de pertinença, una de les coses que hem de tenir en compte és com les estructures poden crear un espai de pertinença i de connexió, o bé poden generar exclusió i convertir-se en mecanismes d'alterització.

Ara hi ha exemples molt evidents.

Per exemple, si hi ha escales i una persona va en cadira de rodes, i no hi ha una rampa, bàsicament estem creant una estructura en què aquesta persona no és benvinguda.

Jo viatjo massa amb avió i, de vegades, utilitzo l'exemple dels compartiments superiors per a l'equipatge.

Hi ha una part de la població que acostuma a ser més baixa i que, com a grup, acostuma a tenir menys força a la part superior del cos.

Quina part de la població estic descrivint?

Acostuma a ser més baixa i té menys força a la part superior del cos.

Us ve alguna cosa al cap?

Ho podeu dir en veu alta?

Per què?

Els infants, d'acord. Els infants, això és cert.

Però qui més té menys força a la part superior del cos i acostuma a ser més baix?

Hi ha persones en aquesta sala que encaixen amb aquesta descripció?

Les dones, oi?

D'acord. Les dones són la majoria de la població mundial i, com a grup, tenen menys força a la part superior del cos i una estatura més baixa.

Així doncs, el que passa amb les dones com a grup —i això és una qüestió una mica controvertida— és que també és més probable que portin més equipatge.

Com a grup, les dones facturen l'equipatge més sovint que els homes, fins i tot quan tenen la mateixa quantitat d'equipatge.

Això significa que han d'arribar a l'aeroport entre mitja hora i 45 minuts abans que els seus homòlegs masculins, i marxen de l'aeroport entre mitja hora i 45 minuts després, de vegades fins i tot sense el seu equipatge.

Així doncs, aquesta és una estructura que, de nou, acaba perjudicant les dones.

I el que hem de fer és parar atenció al que fan les estructures.

Les estructures tenen efectes: fan que algunes coses siguin més difícils per a unes persones i més fàcils per a unes altres.

Per tant, com podem crear estructures i relats que diguin a les persones, a tothom: «Tu pertanys aquí»?

I diferents grups necessitaran coses diferents, estructures diferents, per poder sentir una pertinença plena.

I és per això que les ciutats són contenidors que han ajudat a crear el disseny de les ciutats.

Penseu, per exemple, que als Estats Units els porxos de les cases abans estaven situats a la part davantera.

Això significava que, quan caminaves pel carrer, veies els teus veïns.

Podies parlar amb els teus veïns.

Als anys cinquanta i seixanta vam pensar: «Posem els porxos al darrere».

I això va fer que ara puguem viure en un barri durant anys i no veure mai els teus veïns.

Arriben amb cotxe, aparquen dins del garatge i entren per la part del darrere.

Això és una estructura: una estructura que fa més difícil que les persones es trobin i es relacionin.

Per tant, quan observeu les estructures, pregunteu-vos: quin efecte tenen aquestes estructures a l'hora de dir-nos «pertanys aquí» o «no pertanys aquí»?

I el que estem experimentant ara, no només als Estats Units, és que veiem esquerdes en moltes de les estructures que ens mantenen units.

Les escoles públiques, sabem que ara són objecte de debat i manifestacions. Hi ha persones que intenten destruir les escoles públiques.

Però l'escola pública és un dels llocs on abans ens trobàvem i estàvem junts.

Les biblioteques públiques.

Les biblioteques públiques són un altre espai on potser podem trobar-nos.

A Berkeley, per exemple, van treballar de manera molt intencionada perquè les biblioteques fossin obertes a tothom.

Però això també va generar un problema.

Moltes persones sense llar anaven a la biblioteca i utilitzaven els lavabos com si fossin casa seva, no només per fer les seves necessitats, sinó també per dutxar-se o banyar-se.

I aleshores les persones que no estaven en situació de sensellarisme van deixar d'anar a la biblioteca.

Així doncs, què podem fer, des de les ciutats, perquè siguin espais on tothom senti que hi pertany?

La meua parella és a Berlín —ara no, però jo soc a Berlín aquest estiu— i ella comenta que aquí tothom utilitza els serveis públics.

Tothom a Berlín utilitza l'espai públic.

Utilitzen l'autobús. Utilitzen el tramvia.

Això no passa als Estats Units.

En gran part, l'espai públic als Estats Units està associat a persones sense llar i persones pobres.

Les persones de classe mitjana no acostumen a utilitzar els serveis públics ni els parcs públics, amb algunes excepcions.

Així doncs, com construïm una ciutat que digui: «Aquesta ciutat pertany a tothom»?

Això és Bob Marley, i té una frase en una de les seves cançons que diu —parafrasejant-lo— que cada persona pensa que la seva càrrega és la més pesada.

Així doncs, expliquem històries, i jo conec la meva càrrega. No conec la teva càrrega.

Penso que la meva càrrega és més important que la teva.

Penso que la càrrega del meu grup és més important que la càrrega del teu grup.

I d'aquesta manera menyspreem les històries dels altres.

En fer-ho, els menyspreem a ells.

En fer-ho, els estem dient: «La teva història realment no importa. La meva història és la que importa».

Per això, una part de la manera com creem espais de pertinença és dir a tothom que totes les històries importen.

Totes les històries importen.

I com podem realment fer aflorar aquestes històries?

Quan pensem en les històries —i les històries són realment importants— hem de pensar:

Qui explica la història?

Qui és l'heroi o la protagonista de la història?

Qui és el malvat?

Qui és l'audiència?

Qui queda exclòs?

Per tant, quan penseu en una història, penseu simplement:

Qui l'està explicant?

Qui és el malvat?

Qui és el protagonista?

I qui queda fora?

Hi ha diferents maneres d'escoltar.

Podem escoltar amb la ment i podem escoltar amb el cor.

I el que volem és escoltar amb el cor.

Vull saber com et sents.

No només què penses.

Digues-me com et sents.

Digues-me què és important per a tu.

Digues-me a qui estimes.

Digues-me qui has perdut.

Per tant, una manera de connectar o de crear ponts és escoltar amb el cor. És a dir, practicar l'escolta empàtica.

Quan parlem, la pregunta és: amb qui estem parlant? Qui és l'audiència?

Voldria proposar-vos que tots hauríem de parlar el llenguatge del llangardaix.

És una mena de pregunta amb trampa, però aixequem la mà: quants de vosaltres ja parleu el llenguatge del llangardaix?

Aixequem la mà.

Ningú parla el llenguatge del llangardaix?

D'acord, doncs avui marxareu d'aquí havent après una llengua nova.

I no serà ni el castellà ni el francès. Serà el llenguatge del llangardaix.

Què és, doncs, aquest llenguatge?

El cervell és un òrgan molt complex. De fet, és encara més complicat que això.

Si comprimíssim tota la història evolutiva dels éssers humans en un dia de 24 hores, durant la primera hora es desenvoluparia una part del cervell anomenada amígdala.

L'amígdala regula aspectes com la por, l'ansietat —de què ja hem parlat abans— i les emocions intenses.

És la part del cervell que compartim amb els llangardaixos; per això l'anomenem «el cervell del llangardaix».

Segons alguns estudiosos, la por és una de les emocions més antigues dels éssers humans, i també una de les que compartim amb la resta d'animals.

Aquesta part del cervell es va desenvolupar durant la primera hora d'aquestes hipotètiques 24 hores d'existència.

La part més nova del cervell és el que s'anomena el còrtex prefrontal.

L'amígdala és a la part posterior del cervell, i el cervell es desenvolupa de darrere cap endavant.

El còrtex prefrontal, la part més recent, només tindria cinc minuts d'antiguitat.

Acaba d'arribar fa cinc minuts. Encara no sap res.

És la part del cervell que s'encarrega de la lògica i dels fets.

Per això, quan tenim por o estem angoixats, l'amígdala pren el control, i no es pot parlar amb l'amígdala mitjançant fets, estudis o arguments lògics.

L'amígdala parla el llenguatge de les emocions.

Penseu en el vostre fill o filla, o en vosaltres quan éreu petits, convençuts que hi havia un monstre sota el llit.

Teniu molta por, deixeu el llum encès i la porta oberta, i els vostres pares entren a l'habitació i us diuen:

—Apaga el llum.

I vosaltres responeu:

—No puc, hi ha un monstre sota el llit.

Els pares, que no parlen el llenguatge del llangardaix, contesten:

—Això és una bestiesa. Mirem sota el llit.

No hi ha cap monstre.

I, és clar, qualsevol infant sap que el monstre desapareix tan bon punt s'encén el llum, però torna quan s'apaga.

I l'infant es pregunta: «Com és que m'han tocat uns pares tan ximpls, que no entenen res dels monstres?»

I els pares insisteixen:

—Apaga el llum i tanca la porta.

Però l'infant continua tenint por.

No heu calmat la seva por. L'heu menyspreat.

Li heu fet entendre que és estúpid.

En canvi, podríem dir-li:

«Caram, deu ser molt difícil dormir sol en una habitació si hi ha un monstre. Potser m'estiraré una estona al teu costat.»

Això és el que veiem avui al món: el món està angositat. El llangardaix corre desbocat arreu del planeta.

I la majoria de la gent, inclosos molts polítics, no parla el llenguatge del llangardaix.

Trump sí.

Trump parla el llenguatge del llangardaix.

Apel·la a les nostres pors i a la nostra ansietat.

I construeix històries al voltant d'aquestes pors.

Sabem que algunes d'aquestes històries són absurdes, com ara que hi ha extraterrestres amb pell d'escates que segresten els nostres fills.

Això forma part de la teoria conspirativa de QAnon.

I nosaltres diem: «Això és una bogeria.»

El còrtex prefrontal ho analitza i conclou que és completament il·lògic.

O quan s'afirma que els haitians roben els nostres gats i se'ls mengen per esmorzar.

També diem: «Això és ridícul.»

O quan es diu que els musulmans estan prenent el control de l'Índia.

Diem: «No té cap sentit. És fals des del punt de vista dels fets.»

Però estem intentant respondre amb dades objectives al cervell del llangardaix.

I aquesta no és la manera de parlar-hi.

Primer cal reconèixer que el llangardaix té por.

La por existeix per una raó. És una emoció important per a la supervivència humana.

La qüestió és: com podem, de nou, sense donar la raó a l'altra persona, reconèixer que té por?

Reconèixer que està angoixada.

I mostrar empatia, no pas acord. Empatia.

Per això tots hem d'aprendre a parlar millor el llenguatge del llangardaix.

I allò que més espanta el llangardaix és no sentir que pertany a un lloc.

Quan penseu en un líder autoritari, veureu que gairebé sempre comença amb el mateix guió.

La història és:

«Tornarem a fer Amèrica gran.»

Això implica que hi va haver un temps en què Amèrica era gran.

A l'Índia es diu:

«Tornarem a fer l'Índia gran.»

Llavors jo pregunto:

«Recordeu-me: quan era gran, l'Índia?»

I algunes persones —i no exagero— responen que fa moltíssim temps l'Índia ja tenia cosmonautes.

Que viatjaven per l'univers amb avions o naus capaces d'anar gairebé a la velocitat de la llum.

I tu dius:

«Això és ridícul. Això no va passar mai.»

I és cert.

És ridícul.

Però al cervell del llangardaix li agrada aquesta història.

És com dir:

«Recordes quan jo era un cosmonauta?»

Així doncs, hi ha dues idees clau en eslògans com «Tornarem a fer Amèrica gran».

La primera és mirar cap al passat, perquè el futur fa massa por.

No vull el futur.

El futur implica canvis.

Atureu el futur.

Jo vull tornar al passat.

I l'altra part del relat autoritari és aquesta:

Si tens problemes, si aquest matí no t'has pogut aixecar perquè estàs passant per una mala situació, és culpa dels immigrants.

Si et fa mal una dent, és culpa de les persones negres.

Si no aconsegueixes la feina que volies, és culpa d'algú altre.

És a dir, és culpa de l'altre.

L'altre es converteix en el boc expiatori de totes les coses negatives.

I l'últim element és:

«Tu pertanys aquí.»

Tu pertanys aquí, i la raó per la qual no sents que hi pertanys és per culpa d'aquelles altres persones.

Per tant, el relat autoritari parla directament al cervell del llangardaix i crea un fals sentiment de pertinença basat en l'alterització, en convertir els altres en enemics.

I una part del pensament crític consisteix precisament a interactuar amb això.

Però aquí hi ha una qüestió important:

El pensament crític entès com a anàlisi —que probablement és el que molts de vosaltres coneixeu— és fonamental.

Però no és suficient.

Perquè el pensament crític per si sol no implica necessàriament una escolta empàtica.

No implica necessàriament connectar amb el cervell del llangardaix.

No implica necessàriament treballar amb els sistemes o amb el diàleg.

Oi?

El diàleg consisteix a escoltar, no per demostrar que l'altra persona està equivocada, sinó per descobrir com se sent l'altra persona.

Requereix cocreació.

I la qüestió crítica que intentem assolir no és determinar qui té raó o qui està equivocada, sinó construir una relació.

Quan combinem pensament crític i escolta empàtica, el que busquem és establir una relació humana.

Per tant, penseu-hi.

Quin tipus de pensament crític esteu desenvolupant a la vostra ciutat?

No només té en compte l'anàlisi, sinó que també pensa en les relacions?

Com et veig realment?

Com t'escolto realment amb el cor?

Com construïm un «nosaltres» més ampli?

I com construïm una ciutat més diversa?

Em queden unes tres diapositives més i ja hauré acabat.

L'esperança de futur té a veure amb una idea: la pertinença sense alterització.

I una de les maneres com parlem d'aconseguir-ho és mitjançant un concepte anomenat universalisme focalitzat.

El que implica és:

Objectius universals, estratègies específiques.

Objectius universals i estratègies específiques.

Què són els objectius universals?

Per exemple:

«Cap infant hauria d'anar a dormir amb gana.»

Aquest és un objectiu universal.

Tots hi podem estar d'acord.

Com hi arribem?

Amb estratègies diferents per a poblacions diferents, perquè les persones es troben en situacions diferents.

Però estem connectats els uns amb els altres.

Moltes vegades la gent pregunta:

«Com podem aconseguir realment que existeixi la pertinença?»

I jo responc:

«Ja hi és.»

La COVID-19 simplement ens va demostrar fins a quin punt estàvem profundament interconnectats.

Ho estem.

Ens hi resistim, ens hi oposem, lluitem contra aquesta idea, però és una realitat.

Per tant, el que necessitem és una nova història.

Una història que reconegui la nostra relació de reciprocitat amb els altres.

Una història que no sigui:

«La meva història» i «la teva història».

Sinó:

«La nostra història».

Això prové del llibre de Harari, *Sapiens*.

Ell defensa que, en certa manera, el superpoder dels éssers humans és la nostra capacitat de col·laborar, la nostra capacitat d'explicar històries, i no sabem fins on podem arribar.

Encara no hem arribat al final del nostre potencial.

Així que acabaré dient simplement això:

Estem intentant crear un món pluralista.

Estem intentant crear un món on tothom senti que hi pertany.

I ho estem fent a través de les ciutats, ho estem fent a través de l'educació.

Acabo de rebre el senyal de la «T», que crec que vol dir que és hora d'acabar.

Quina diferència fa una diferència?

És a dir: el significat.

Això depèn... No és la diferència en si mateixa el que importa, sinó què fem amb aquesta diferència, quines històries expliquem sobre aquesta diferència.

I si voleu aprofundir més en aquest tema, he escrit dos llibres sobre aquesta qüestió que estan disponibles.

Un es diu *Belonging without Othering* (*Pertinença sense alterització*), i l'altre és *The Power of Bridging* (*El poder de crear ponts*).

Gràcies.